

УДК 82-93

DOI <https://doi.org/10.52726/as.humanities/2025.1.2>

Н. І. ДЗЯМУЛИЧ

викладач-методист,

Комунальний заклад вищої освіти «Луцький педагогічний коледж»

Волинської обласної ради, м. Луцьк, Україна

Електронна пошта: ndzyamulych@lpc.ukr.education

<https://orcid.org/0000-0001-9860-934>

ТВОРЧІСТЬ С. ЖАДАНА: ПРОЄКЦІЯ НА ДИТЯЧУ ЛІТЕРАТУРУ

У статті здійснено спробу дослідити вплив творчості С. Жадана на сучасну українську дитячу літературу.

Проаналізовано роботи з вивчення творчості С. Жадана крізь призму провідних мотивів його лірики та прози, які виявляють систему, властиву авторському стилю письменника. Стверджується, що у творах для дітей та зображенні теми дитинства автор використав притаманні йому й вже апробовані раніше художні прийоми та ідейну апеляцію до загальнолюдських моральних цінностей.

У роботі зроблено спробу визначити твори, які можуть бути включені до кола дитячого читання, з урахуванням специфіки творчої манери письменника та перекладача. Дослідження простежує тематичні аспекти творчості С. Жадана, пов'язані з темою дитинства в контексті дитячої літератури, які притаманні не лише творам письменника останнього часу, а й також є константою його книг попередніх років, коли автор знаходиться в пошуку таких жанрових форм, що зможуть відобразити його філософський погляд та ідейну позицію. Підтвердженням тому пропонується вважати роботу над збіркою дитячих віршів, пісенні тексти, роботу над перекладами класичної та сучасної зарубіжної літератури.

Розглянуто творчість автора крізь призму дитячої літератури та дитячого читання сучасних українських реалій, акцентовано на адаптації творчих здобутків автора для дитячої літератури у контексті реалій російсько-української війни.

Визначено тексти, які допоможуть читачам-дітям усвідомити важливі проблеми сучасності, обговорити та осмислити складні питання життя та смерті, відповідальності, громадянського вибору, патріотизму, любові. У контексті дослідження запропоновано види роботи з текстами С. Жадана, які можна використати під час вивчення його творчості у школі та у позакласній роботі, неформальній літературній освіті. Наголошено на актуальності та необхідності використання поетичних, прозових, перекладацьких творчих здобутків С. Жадана у роботі з дитячою читацькою аудиторією.

Ключові слова: дитяча література, українська література, твори для дітей, сучасна література.

Поставлення проблеми. Творчість С. Жадана стала особливим явищем в українському суспільстві загалом і в українській літературі зокрема та добре znana не лише на батьківщині, а й за її межами. Твори С. Жадана перекладено багатьма мовами, екранізовано, від відзначений численними національними та міжнародними нагородами та преміями. Письменник, музикант, актор, художник, громадський активіст, волонтер, – він демонструє широке коло мистецьких зацікавлень та пошуків, виявляючи специфічні риси, котрі, безумовно, вгадуються в різних царинах його спрямувань як особливості індивідуально-авторського стилю. Палкими поціновувачами творчості письменника є й багатомільйонна юна читацька аудиторія – отже, цілком закономірно постає проблема вивчення рецепції його творів в Україні.

Розглядаючи творчість С. Жадана від початку творчого шляху, літературознавці помічають певну письменницьку еволюцію, яка стала предметом наукових розвідок дослідників, щораз порушуючи питання про причини того особливого місця, яке С. Жадан посідає в сучасному українському культурному просторі.

Аналіз попередніх досліджень. Творчість С. Жадана досліджували В. Агеєва, Т. Гундорова, А. Бабенко, А. Демченко, Р. Семків, Л. Литвин, О. Шаф, Ю. Вишницька, Л. Березовчук, А. Біла, І. Борисюк, Б. Пастух та ін. Більшість літературознавців розглядають творчість письменника крізь призму провідних мотивів його лірики та прози, виявляючи систему, властиву авторському стилю. Б. Пастух оприявнив урбаністичні мотиви; О. Шаф та Л. Литвин аналізували біблійні мотиви в поезії С. Жадана; Ю. Вишницька окреслила парадигму міфоло-

гічних образів та мотивів; А. Демченко – танатологічних; І. Борисюк писала про образи-мотиви дороги, раю, води, смерті; У. Федорів розглядала мотив дому і бездомності втраченого дитинства; О. Новик звернулася до теми дорослішання у воєнні роки, тощо.

На жаль, тексти письменника для дітей та їх рецепцію у дитячому читанні розглянуто ще недостатньо, що і зумовило актуальність нашої роботи.

Мета статті – проаналізувати вплив творчості С. Жадана на сучасну українську дитячу літературу; визначити твори, які можуть бути включені у коло дитячого читання, з урахуванням специфіки творчої манери письменника та перекладача; простежити тематичні аспекти творчості С. Жадана в контексті дитячої літератури; розглянути адаптацію творчих здобутків автора для дитячої літератури у контексті реалій російсько-української війни.

Виклад основного матеріалу. С. Жадан відзначається надзвичайною гнучкістю та креативністю у використанні різноманітних літературних жанрів. Його творчість є справжнім синтезом поезії, прози та есеїстики, що є однією з її прикметних рис. Експерименти у царині драматургії («Хлібне перемир'я», «1917/2017: Тичина, Жадан і Собаки»), перформанс «Розділові», лібрето «Мері Крістмас, Джізус Крайст!» та «Вишиваний. Король України»), пісенних текстів (співпраця з гуртами «Жадан і Собаки», Kozak System та Gogol Bordello, проект «Лінія Маннергейма»), мультимедійних проєктів («Фокстроти») та дитячої поезії свідчать про невпинні авторські пошуки. Його роботи охоплюють широкий спектр тем – від інтимних рефлексій до соціальних коментарів і філософських роздумів. Таке сюжетне розмаїття дозволяє читачеві залучитися до різних аспектів життя та людського досвіду.

Довгий час С. Жадан був відомий як поет та прозаїк, зорієнтований на змалювання гострих тем сучасності, але який не писав для дитячого читача. Та мотив дитинства, образи дітей завжди були притаманні його творам. Так мотив дитини-Спасителя (немовлятка Ісуса) є прикметною ознакою поезії С. Жадана різних років. Історія народження сина божого часто постає як можливість реалізувати світ добра і справедливості у світі реальному, пояснити життя:

*Хлопчик лишає батьківський дім,
як ранкове сонце лишає тьму.*

*На кожному з нас, тесле, стоїть тавро,
тавро любові і самоти.*

*Коли в тебе народиться син, він пояснить
тобі чому* [Жадан 2018: 11].

Прихід немовлятка Христа у цей світ важливий і потрібний ще й для того, щоб донести прості істини: *«Але цей малий народився, аби ми всі зрозуміли, / що нам так чи інакше разом вигрібати»* [Жадан 2018: 87].

Чи не вперше тема дитинства та дитини на війні особливо гостро звучить у романі С. Жадана «Інтернат» (2017 рік). Діти як жертви катастрофічних обставин (три нафарбовані дівчинки); діти, які втратили батьків на війні (однокласники Сашка); образи дорослих, в кому «українськість», закладена змалечку, все ж оживається людяністю (молодий бійовик – колишній учень). Зазначимо, що у романі образом, сповненим внутрішньої сили та переконливості, є образ Саші, якого головний герой відправляється рятувати від війни, забравши додому. Хлопчик-безбаченко, якого мама майже байдуже віддає до інтернату через його проблеми зі здоров'ям, дитина, яка перебуває у внутрішній опозиції і в своїй сім'ї, раптом виявляється найхоробрішою і найпринциповішою: *«Минулого року, навесні, коли все це лише починалося, коли ще ніхто нічого не розумів, вони з малим якимось надто жорстко посварились. Малий усе допитувався в Паши, за кого він, що робитиме, у кого стрілятиме. Паша, як завжди, неохоче відповідав, що його це не стосується, що його ніхто не влаштовує, що він ні за кого. На це малий, цілком несподівано, видав щось на зразок того, що знати його не хоче, і що йому соромно, і що його рідний дядя – просто рідкісний мудак. Паша спочатку не розумів, у чому річ. Потім дізнався, що, виявляється, у малого в класі в перші ж тижні закатували когось із батьків. А Паша про це не знав. А знати про це було б варто»* [Жадан 2017: 119]. У тексті твору племінник майже завжди згадується як «малий», а його дядько – «учитель». І лише на останніх сторінках історія переінакшується: це Сашко дбає про «Пашку» і з любов'ю вітає переродження свого дядька, шлях до якого був складним.

У лютому 2017 року в інтерв'ю видавництву «Ранок» С. Жадан розповів про свою нову книжку «Вірші для Марійки», що являла собою добірку дитячих віршів, які він написав та власноруч проілюстрував для своєї чотирирічної доньки Марії. На жаль, читацька аудиторія змогла почути авторське читання лише одного твору зі збірки, яка так і залишилася у сімейному архіві письменника. Та текст, який можна почути на сторінці видавництва в Ютубі, дає можливість скласти уявлення про тематику й спрямування книжки.

Добрий авторський гумор та яскрава парадоксальність провокують безумовний інтерес дитячої аудиторії та запрошують до гри з текстом:

...Кім – істота проста.

Має два довгих хвоста,

має троє очей,

і кілька міцних плечей,

має гостре жало,

має чорне крило,

має дванадцять ніг,

має грізний сміх,

триста гострих зубів,

двійко крутих горбів,

має важкі плавники,

і чотири праві руки.

Щоби пізнати його,

слухайся серця свого... [«Що робити з котом?» 2017].

Класичний для української та світової дитячої літератури образ кота дещо пізніше з'являється в анонсованій у березні 2020 року збірці для дітей, про яку сам С. Жадан писав у своєму Фейсбуці, що вірші виходять не зовсім дитячі. Єдиний твір, який на цей час ми можемо прочитати – це «І ось прийшла старість до старого кота...». Текст, сповнений іронії та любові до життя, одразу набув популярності серед різновікової читацької аудиторії. Традиційні для «дорослих» віршів автора біблійні та екзистенційні мотиви набули у «дитячому» тексті нового звучання, заховаючи юних читачів до філософських роздумів про життя:

...Та ні, – відповіли янголи, – якщо чесно – то ні,

світ особливо і не змінився: новини так само сумні,

діти так само веселі, дерева продовжують рости.

Головне, що не змінилися ви – коти.

Спите собі, дрімаєте, вилежуєтесь, мурчите.

Все вже давно минуло, а що не минуло – мине і те.

Будь здоров, коте, спи собі, накрившись хвостом.

Все життя, – сказав янгол, взуваючись, – все життя мріяв бути котом...

У травні 2021 року С. Жадан написав вірш «Країна дітей», який став піснею для проекту «Так працює пам'ять» на вшанування 15-річного героя харківського Майдану Дані Дідіка. Цей твір не передбачає власне дитячого читача конкретною аудиторією, та, на нашу думку, безумовно може і має бути їй презентований. Центральні образи країни, «в якій так багато дітей знають / як варто жити й за що помирати» та її дітей, які «проросли у небо країни, / діти, що стали для нас продовженням мови», безперечно є актуальними особливо гостро нині. Запитання до юного читача передбачає життєствердні відповіді, які надважливі для сучасних українців:

...І в мене лишається пару питань.

Що нас тримає тут взагалі?

Нас так мало на цій землі.

Нам так щедро світять зірки.

Це діти вертаються від ріки.

Діти вертають в свої дома.

Це ми тут лишаємось жити, це ми.

Повен дім голосів і гостей.

Дихає тихо країна дітей [Жадан 2021].

Продітей і для дітей говорить текст С. Жадана «Метро», який також став піснею. Поштовхом до його написання стало знайомство письменника з дітьми, які переховувалися від російських обстрілів та допомагали дорослим у Харківському метрополітені навесні 2022 року: «За ці три місяці війни (ТРИ МІСЯЦІ ВІЙНИ) мені трапилося бачити багатьох харківських дітей. Когось ми вивозили з міста, для когось співали в метро, комусь привозили їжу в бомбосховища. Вони були різні – мовчазні й налякані, веселі й упевнені в собі, хтось був на дитячому куражі, хтось був у постійному стресі. Але вони далі лишилися нашими, харківськими дітьми. Дуже хочеться, щоби вони лишилися

жити в цьому дивному прекрасному місті (чи поверталися до нього, якщо їх вивезли старші)» [Жадан 2022]. Твір перегукується з почуттями та емоціями, які, незалежно від віку, переживають сучасні українці в умовах чергової російсько-української війни, а головними образами є «злі і веселі діти», звертанням до яких закінчується пісня, що може адресувати її саме дитячій аудиторії:

Хай буде тихо, хай місто накриє крилом!

Місто заступиться! Місто поділиться теплом!

Налле тобі з термосу гарячого чаю свого,

Ти теж, коли виростеш, зможеш зігріти його!

Дивне знання: розрізняти виходи гармат,

Мамчина мобілка, братів старий каремат,

Цей метрополітен, який тобі надію дає,

Деся глибоко на станції б'ється серце твоє! [Жадан 2022].

С. Жадан виявив себе й у царині перекладу творів для дітей. Так у 2022 році видавництво «Віват» видало книгу А. Менсбаха «Баю, бляха, бай», представлену як «правдиві колискові для задовбаних батьків та їхніх невгамовних дітей». В описі книги зазначено, що цей твір чесно показує добре знайомі проблеми батьків, які намагаються вкласти спати своїх дітей. На нашу думку, С. Жадан майстерно передав настрій та емоційність твору:

Гаснуть вогні в будинку.

Пливають кити з узбереж.

Я почитаю хвилинку,

Якщо ти, бляха, заснеш [Менсбах 2022 : 5].

Іронічна колискова втомлених батьківством дорослих може сприйматися як постмодерна гра оновленого змісту з класичною формою і збереженням сенсу жанру.

Крім письменницької діяльності, С. Жадан великого значення надає промоції дитячого читання. Так у 2019 році благодійним фондом Сергія Жадана та простором дитячого читання VagaBooka було започатковано проєкт «Пиши-читай», спрямований на популяризацію читання серед дітей та молоді. Конкурс, у якому могли взяти участь школярі віком 10-17 років із Донецької, Харківської та Луганської областей, пропонував створити текстові та відеовідгуки на книги українських авторів. Учасники-переможці у своїх роботах торкнулися актуальних

тем російсько-української війни та власного життя крізь призму свого читацького досвіду. Варто зазначити, що про популярність творів самого письменника свідчить той факт, що серед робіт фіналістів найчастіше траплялися рецензії на його твори (12,5%).

Презентуючи цей проєкт, С. Жадан зазначив: «Книги – це про те, що відбувається довкола, література – це цікаво й неочікувано. Читати – це велика насолода й неабияка розкіш. А головне – література дуже доступна, вона ось – варто лише простягнути руку до книжкової полиці. І вже потім важко буде відірватись – обов'язково дочитаєш до кінця й сам про це щось напишеш» [«Читай-пиши» 2019].

«Книга-мандрівка. Харків» була представлена у 2024 році першою з серії книг «Видавництва Старого Лева» для дітей про незламні прифронтові українські міста. Ця робота С. Жадана є частиною вже відомого в Україні проєкту «Книга-мандрівка» на платформі Ютуб. Видання структуровано у вигляді абетки, кожна сторінка якої пов'язана зі знаковими для містян образами, локаціями, фактами, подіями.

Зрозуміло, що формат книги зумовив специфіку текстів, вміщених у ній: це невеликі оповіді, орієнтовані на допитливих читачів молодшого шкільного віку (видавець вказує «6-8, Для всіх»). Словникові статті дають уявлення про Харків, як про український («Держпром»), героїчний («Залізобетон»), мистецький («Єрмилов Василь»), науковий («Нобелівські лауреати»), спортивний («Еліна Світоліна»), людиноцентричний («Салтівка») простір. Наприклад, літера «Б» – це розповідь про будинок «Слово»: «Харків завжди був містом поетів та художників. Втім, в історії нашого міста є період особливого спалаху й розвитку літературно-мистецького життя – прихід покоління письменників, художників та артистів, які на початку 1920-х спробували витворити нову, революційну візію українського мистецтва» [Жадан 2024 : 3]. Своєрідним автографом у книзі стала літера «Ж» – «Жадан Сергій».

Вважаємо, що видання «Книга-мандрівка. Харків» є актуальним за формою та змістом художнім відгуком на події сьогодення, який сприятиме розвитку україноцентричного світогляду читачів молодшого шкільного віку.

Сам С. Жадан неодноразово вступав у полеміку щодо проблем шкільної літературної освіти та текстів, представлених у шкільних програмах. Так іще у 2007 році він вимагав виключення зі шкільної хрестоматії своїх поезій стверджуючи, що сумнівно правильним є рішення включати письменників, які активно пишуть, до шкільної програми, бо це відбиває у школярів інтерес до читання літератури.

На жаль, наразі ми ще не маємо дитячої збірки віршів С. Жадана, та шкільна програма пропонує знайомство з творами автора різних років. Так «Всеукраїнський розклад онлайн. 9-11 класи» презентує загальнорозвивальне заняття «Сучасна українська література. Ідейно-художній аналіз поезії С. Жадана «Я знав священника, який був у полоні». Популярна бібліотека україномовної літератури «Укрліб» у розділі «Шкільна програма з української літератури 11 клас» дає можливість не лише ознайомитися з обов'язковими для вивчення творами С. Жадана, а й з низкою його творів для додаткового читання, біографією автора, матеріалами для вивчення творчості.

Стратегічні проблеми розвитку читання та шкільної літературної освіти прокоментував С. Жадан 24 червня 2022 року під час круглого столу «Шкільний курс української літератури в стратегії усвідомлення національної ідентичності»: «Дітям цікаво те, що відбувається в текстах. Уміння працювати з текстом, уміння подавати його, уміння говорити про письменницьку/літературну кухню на практичному рівні важить дуже багато. Які б концепції не пропонували науковці чи міністерство освіти – все це буде реалізовуватися на рівні викладача. І наскільки вчителі до цього готові – оце питання риторичне. Треба вчити вчителів вчитися читати – а вчителі навчать дітей» [Головченко 2022].

Ми схильні підтримати думку С. Жадана про те, що потрібно змінювати методи та форми роботи з художніми творами у школі. Варто звернути увагу на можливості читацьких клубів не лише як об'єднань поціновувачів красного письменства, а й промоції читання та формування читацької компетентності здобувачів освіти через них.

Прикладом такої популяризації актуальної літератури та творчості С. Жадана зокрема може стати відкрите засідання читацького об'єднання на тему «Слово, обпалене й гартоване війною». На таку зустріч, організовану активістами клубу варто запросити не лише слухачку аудиторію однолітків, а й авторів, у творах яких знайшли відображення події останньої російсько-української війни. Однією зі сторінок такої зустрічі також може стати розповідь про самого автора та презентація нових творів автора, які є гарячим відгуком на сьогодення. Тому для зустрічі про українську поезію війни та поетів на війні пропонуємо декламування віршів зі збірок С. Жадана «Тамплієри», «Життя Марії», «Список кораблів», «Скрипниківка». Актуальним та близьким сучасним українським підліткам може стати цей текст поета, який не лише торкається живих подій війни та стверджує перемогу мови та життя, а й актуалізує літературні знання здобувачів освіти:

*І варто пам'ятати, що ось ці голоси,
які далі лунатимуть, які заповнять собою
периметр майбутнього –
це будуть голоси тих, хто вцілів.
Саме тих, хто вцілів.
Далі буде музика. Будуть писатися вірші.
Багато віршів будуть про неможливість
поезії після газових камер, про недоречність
літератури в залах судових засідань.
Але далі буде музика і далі буде література.
Писатимуть її ті, хто вцілів.
І читати буду ті, хто вцілів.
Ті, хто отримає можливість любити.
Чи не любити... [Жадан 2023: 117].*

Безумовно цікавим для молоді може стати й представлення роману С. Жадана «Інтернат», присвяченого воєнній темі. Можемо запропонувати презентацію цього твору у формі сценічних читань на відкритому засіданні шкільного читацького клубу. Таке виконання уривків з твору зі сцени емоційно впливає на слухачів, реалізує авторський задум, додаючи до нього власне бачення змісту читцем.

Робота з формою есею як досвідом вільного викладу думки також є можливим варіантом при вивченні творчості С. Жадана чи обговоренні актуальних текстів сучасної української літератури в цілому. Групова робота над створенням

проекту-презентації про автора також є одним із найпопулярніших видів роботи у закладах освіти.

Висновки. Твори С. Жадана включено до програми з української літератури. Його тексти допоможуть дитячій читацькій аудиторії усвідомити проблеми, які несе війна, обговорити та осмислити складні питання життя та смерті, відповідальності, громадянського вибору, патріотизму, любові та віри. У контексті нашого дослідження запропоновано види роботи з текстами С. Жадана, які можна залучити під час вивчення його творчості у закладах освіти та у позакласній роботі.

Вважаємо, що знайомство з творами С. Жадана надасть можливість здобувачам освіти формувати власні уявлення про російську агресію проти України, актуальний стан суспільства і візії майбутнього в атмосфері активної полісуб'єктної взаємодії. Пошуки нової моделі шкільного курсу української літератури, здатної інтегруватися в стратегію усвідомлення здобувачами освіти своєї національної ідентичності залишаються актуальними. Вдосконалення літературної освіти має стати активним чинником розвитку творчої сучасної української молоді.

ЛІТЕРАТУРА

1. Головченко Н. (2022). Як оновлювати шкільний курс української літератури? *Українська літературна газета*. URL: <https://litgazeta.com.ua/articles/iak-onovliuvaty-shkilnyj-kurs-ukrainskoi-literatury/> (дата звернення: 08.11.2024).
2. Жадан С. (2018). Антена. Чернівці: Meridian Czernowitz. 304 с.
3. Жадан С. (2017). Інтернат. Чернівці: Meridian Czernowitz. 336 с.
4. Жадан С. (2021). Сергій Жадан [офіційна сторінка]. URL: <https://www.facebook.com/serhiy.zhadan> (дата звернення: 09.02.2025).
5. Жадан С. (2022). Сергій Жадан [офіційна сторінка]. URL: <https://www.facebook.com/serhiy.zhadan> (дата звернення: 09.02.2025).
6. Жадан С. (2024). Книжечка-мандрівочка. Харків. Львів : Видавництво Старого Лева. 36 с.
7. Жадан С. (2023). Скрипниківка. Чернівці: Meridian Czernowitz. 144 с.
8. Менсбах А. (2022). Баю, бляха, бай /пер. з англ. С. Жадана. Харків : Віват. 32 с.
9. «Читай-пиши» – стартував конкурс відгуків для школярів. (2019). URL: <https://www.barabooka.com.ua/chitaj-pishi-startuv...> (дата звернення: 09.02.2025).
10. «Що робити з котом?» зі збірки, створеної у єдиному екземплярі для дочки Марійки. (2017). URL: <https://www.youtube.com/watch?v=7-L429hzil8> (дата звернення: 09.02.2025).

REFERENCES

1. Holovchenko N. (2022). Yak onovliuvaty shkilnyi kurs ukrainskoi literatury? *Ukrainska literaturna hazeta*. [How to update the school course of Ukrainian literature?] (In Ukrainian). Available at: <https://litgazeta.com.ua/articles/iak-onovliuvaty-shkilnyj-kurs-ukrainskoi-literatury/> (Accessed 08.11.2024).
2. Zhadan S. (2018). Antena. [Antenna] Chernivtsi: Meridian Czernowitz. 304 p. (In Ukrainian).
3. Zhadan S. (2017). Internat. [The Orphanage] Chernivtsi: Meridian Czernowitz. 336 p. (In Ukrainian).
4. Zhadan S. (2021). Serhii Zhadan [ofitsiina storinka]. [Serhiy Zhadan official page] (In Ukrainian). Available at: <https://www.facebook.com/serhiy.zhadan> (Accessed 09.02.2025).
5. Zhadan S. (2022). Serhii Zhadan [ofitsiina storinka]. [Serhiy Zhadan official page] (In Ukrainian). Available at: <https://www.facebook.com/serhiy.zhadan> (Accessed 09.02.2025).
6. Zhadan S. (2024). Knyzhechka-mandrivochka. Kharkiv. [Little travel book. Kharkiv] Lviv : Vydavnytstvo Staroho Leva. 36 p. (In Ukrainian).
7. Zhadan S. (2023). Skrypnivkivka. [Skrypnivkivka] Chernivtsi: Meridian Czernowitz. 144 p. (In Ukrainian).
8. Mensbakh A. (2022). Baiu, bliakha, bai /per. z anhl. S. Zhadana. [Go the Fuck to Sleep] Kharkiv : Vivat. 32 p. (In Ukrainian).
9. «Chytai-pyshy» – startuvav konkurs vidhukiv dlia shkoliariv. ["Read-write" – a feedback contest for schoolchildren has started] (2019). (In Ukrainian). Available at: <https://www.barabooka.com.ua/chitaj-pishi-startuv...> (Accessed 09.02.2025).
10. «Shcho robyty z kotom?» zi zbirky, stvorenoi u yedynomu ekzempliari dlia dochky Mariiky. ["What to do with the cat?" from a collection created in a single copy for Mariyka's daughter] (2017). (In Ukrainian). Available at: <https://www.youtube.com/watch?v=7-L429hzil8> (Accessed 09.02.2025).

N. I. DZIAMULYCH

Methodist Lecturer,

Municipal Higher Educational Institution "Lutsk Pedagogical College"

of the Volyn Regional Council, Lutsk, Ukraine

E-mail: ndzyamulych@lpc.ukr.education

<https://orcid.org/0000-0001-9860-9348>

THE WORK OF S. ZHADAN: PROJECTION ON CHILDREN'S LITERATURE

The article attempts to explore the impact of S. Zhadan's work on contemporary Ukrainian children's literature.

The author analyses the works on the study of S. Zhadan's works through the prism of the leading motifs of his lyrics and prose, which reveal a system inherent in the author's style. It is argued that in his works for children and the depiction of the theme of childhood, the author used his inherent and previously tested artistic techniques and ideological appeal to universal moral values.

The paper attempts to identify the works that can be included in the children's reading circle, taking into account the specifics of the writer's and translator's creative style. The study traces the thematic aspects of S. Zhadan's work related to the theme of childhood in the context of children's literature, which are inherent not only in the writer's recent works, but are also a constant in his books of previous years, when the author is in search of genre forms that can reflect his philosophical view and ideological position. This is confirmed by the work on a collection of children's poems, song lyrics, and translations of classical and contemporary foreign literature.

The author's work is examined through the prism of children's literature and children's reading of contemporary Ukrainian realities, with an emphasis on the adaptation of the author's creative achievements for children's literature in the context of the realities of the Russian-Ukrainian war.

The texts that will help children readers to understand important contemporary issues, discuss and comprehend complex issues of life and death, responsibility, civic choice, patriotism, and love are identified. In the context of the study, the author suggests the types of work with S. Zhadan's texts that can be used in the study of his works at school and in extracurricular activities, non-formal literary education. The author emphasises the relevance and necessity of using poetic, prose, and translation achievements of S. Zhadan in working with children's readership.

Key words: children's literature, Ukrainian literature, works for children, contemporary literature.